

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita
accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum
notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum
Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 199. Vtrum in Angelis dentur tres Hierarchiæ, in singulis ordinibus
plures Angeli: & distinctio Hierarchiarum, & ordinum sit naturalis Angelis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

13. Ad 3. concedo antecedens, & nego consequentiam. Disparitas est, quia illuminatio est de his, quæ emanant à prima regula veritatis, quæ est principium commune dirigens suam illuminationem ordinatim ad omnes angelos, ad inferiores nimirum per superiores; ergo debet peruenire, & ordinatim propagari ad omnes Angelos. At locutio potest esse de his, quæ Angelus, in quantum est principium aliquid particulare, vult communicare huic, & non alteri: ergo in eo casu debet intelligibiliter audiri ab vno, & non ab alijs.

QVÆSTIO CXCIX.

Vtrum in Angelis dentur tres Hierarchia, in singulis Hierarchijs tres ordines, in singulis ordinibus plures Angeli: & distinctio Hierarchiarum, & Ordinum sit naturalis Angelis?

5. Th. q. 108. art. 1. 2. 3. & 4.

1. **Q**UÆ de Angelotum Hierarchijs, & choris, siue Ordinibus tradit Sanctus Thomas hac quæst. 108. magnæ sunt auctoritatis. Vt enim dicit Vasquez 1. par. disp. 216. cap. 1. num. 1. *Quæ de cœlesti hierarchia tradidit Dionysius, & in vnum Sanctus Thomas in ea quæstione collegit, non nisi reuelatione discere potuit, ut ipse testatur cap. 6. de cœlesti hierarchia, ubi ait se omnia à præceptore suo, nempe à Paulo, quem initiatorum suum vocat, didicisse. Quod verò Augustinus in Enchirid. cap. 58. dicat nihil in hac re certum esse, mirum non est: nam manifestis coniecturis constat Augustinum opera Dionysij non vidisse &c. Quia tamen doctrina, quam ex Dionysio tradit Sanctus Thomas, facilis est, libet eam breuitatis gratia per aliqua quæstia proponere, & explicare.*

2. Quæritur ergo primò, quid intelligatur nomine hierarchiæ, & quid sit hierarchia.

Respondeo, quod apud Græcos Hierarchia idem est, ac apud latinos *sacer principatus*; sed sacer principatus nihil est aliud, quam multitudo personarum Deo sacrarum ordinata sub principe; ergo hierarchia nihil aliud est, quam multitudo aliqua personarum Deo sacrarum ordinata sub principe: & hæc est definitio, & descriptio hierarchiæ.

3. Quæritur secundo, vtrum Angeli, & homines adhuc in via manentes coalescant in vnam hierarchiam, propter vnitatem Dei, qui est princeps hominum, & angelorum, imò omnium creaturarum.

Respondeo affirmatiuè cum Sancto Thoma hoc art. 1. quæst. 108. Ratio est, quia omnis multitudo ordinata sub vno principe potest dici vnus principatus; ergo omnis multitudo

Deo sacra hominum, & Angelorum propter vnitatem Dei principis, sub quo ordinatur ad finem supernaturalem vitæ æternæ, potest dici vnus sacer principatus, & vna hierarchia. Ideò Augustinus lib. 12. de Ciuitate, cap. 1. Angelos, & homines diuidit in duas ciuitates, alteram bonorum angelorum, & hominum, alteram malorum.

4. Quæritur tertio, vtrum hierarchia, vna propter vnitatem principis, possit diuidi in plures hierarchias propter diuersum modum gubernationis, qua gubernatur à principe.

Respondeo affirmatiuè. Nam principatus ciuilis vnus propter vnitatem principis diuidi potest in plures principatus propter diuersum modum gubernationis: e. g. omnes subditi Regis Hispaniæ propter vnitatem principis, ac Regis coalescunt in vnum regnum, ac principatum, & propter diuersum modum gubernationis diuiduntur in plures principatus, ac plura regna, nimirum in regna Castellæ, Aragoniæ, Neapolitanum, Siculum, Ducatum Mediolanensem &c. ergo vna hierarchia, & principatus sacer vnus propter vnitatem supremi principis, hoc est Dei, diuidi potest in plures hierarchias, & plures sacros principatus propter diuersum modum gubernationis; sed homines viatores, ac Angeli, & homines beati diuerso modo gubernantur, & & illuminantur à Deo: nam Angeli, & homines gubernantur, & illuminantur modo purè intelligibili, homines viatores gubernantur, & illuminantur per similitudines sensibilem, ut dicit Dionysius lib. de cœlesti hierarchia, cap. 5. ergo alia est hierarchia hominum viatorum, quæ vocatur etiam ecclesia in terris militans, alia est hierarchia Angelorum, & hominum beatorum, quæ vocatur ecclesia in cœlo triumphans. Sanctus Bonaventura, & Gabriel apud Suarez lib. 1. de Angelis, cap. 13. num. 1. videntur posuisse etiam hierarchiam increatam, & supercœlestem trium diuinarum Personarum. Sed reiiciuntur. Nam hierarchia est multitudo ordinata sub vno principe: sed tres Personæ diuinæ non ordinantur sub villo principe, sed sunt vnus supremus princeps; ergo. Ideò Sanctus Dionysius lib. de cœlesti hierarchia, cap. 3. dicit *Deum esse extra, & supra omnem hierarchiam*, & Sanctus Thomas hoc art. 1. in fine corporis dicit: *Vnde manifestum est eos errare, & contra intentionem Dionysij loqui, qui ponunt in diuinis Personis hierarchiam, quam vocant supercœlestem. In diuinis enim personis est quidam ordo naturalis, sed non hierarchia. Nam ut Dionysius dicit 3. cap. cœlestis hierarchia, ordo hierarchia est alios quidem purgare, & illuminare, & perficere, alios autem purgare, & illuminare, & perficere, quod absit, ut in diuinis Personis ponamus.*

5. Quæritur quarto, vtrum in Angelis assignandæ sint tres hierarchiæ, ac veluti tres ciuitates, quæ diuerso modo gubernentur, & illuminentur?

Ref-

Respondeo affirmatiuè, vt cum Sancto Dionysio lib. de coelesti hierarchia cap. 6. docent omnes. Rationem affert Sanctus Thomas. Nam vt cum eodem Sancto Thoma. quæst. 55. artic. 3. diximus quæst. 131. Angeli superiores differunt ab inferioribus in hoc, quod superiores cognoscunt per cognitiones vniuersaliores, quam inferiores: sed tres gradus sunt cognitionis magis, aut minus vniuersalis: ergo ex ijs gradibus assignare debemus tres hierarchias, quæ debeant gubernari, & illuminari tribus gradibus illuminationis magis, aut minus vniuersalium. Probat minor, & explicatur ratio, assignando tres gradus. Primus ergo, & vniuersalissimus gradus cognitionis est, quo res, earumque rationes penetrantur, & cognoscuntur, in quantum continentur, & producuntur ab vno, & vniuersalissimo principio, quod est Deus. Secundus & medius gradus est, quo res, earumque rationes penetrantur, & cognoscuntur, in quantum continentur, & procedunt ab vniuersalibus causis creatis, quæ sunt plures, ideoque hic modus cognoscendi est minus vniuersalis. Tertius, & infimus gradus est, quo res, earumque rationes procedunt à suis causis proprijs, & particularibus, quæ sunt plurimæ, ideoque hic modus cognoscendi est magis particularis, ac diuisus in plures cognitiones. Primus modus cognoscendi conuenit primæ, & supremæ hierarchiæ, quæ proinde gubernatur, & illuminatur per illuminationes correspondentes primo illi gradui. Ideo de prima Hierarchia dicit Dionysius cap. 7. de coelesti hierarchia, quod *immediatè ad Deum extenditur, & quasi in vestibulis Dei collocatur*. Secundus modus cognoscendi conuenit secundæ, ac mediæ hierarchiæ, quæ gubernatur, & illuminatur per illuminationes correspondentes secundo gradui. Tertius, & infimus modus cognoscendi conuenit tertiæ hierarchiæ, quæ proinde gubernatur, & illuminatur per illuminationes correspondentes tertio gradui. Et quia homines cognoscunt per singularia sensibilia, ideo illuminantur, & gubernantur per similitudines sensibilibus, ac constituunt hierarchiā ecclesiasticam, & humanam, quæ est inferior tribus hierarchijs Angelicis. Homines cum sint eiusdem speciei infimæ, conueniunt in vno naturali modo intelligendi, & in vno modo gubernationis, ideoque non diuiduntur in plures hierarchias, vt docet Sanctus Thomas hoc art. 1. ad 3.

6. Inferitur ex dictis, quod Angeli beati diuiduntur in plures hierarchias, in quantum cognoscunt creaturas, earumque rationes in seipsis, non autem in quantum vident Deum, siquidem omnes vident Deum vno modo, hoc est immediatè, & per essentiam.

7. Quæritur quintò, vtrum in singulis hierarchijs dentur tres ordines, seu chori Angelorum?

Respondeo affirmatiuè cum Dionysio,

quem sequuntur Sanctus Thomas art. 2. quæst. 103. & omnes Theologi. Probat: nam ex dictis num. 2. principatus est multitudo ordinata sub vno principe; sed multitudo, vt sit ordinata, requirit ordinum diuersitatem: ergo principatus requirit ordinum diuersitatem; sed diuersi ordines in principatibus civilibus desumuntur ex diuersitate officiorum, & actuum, quos exercent, ideoque alius est ordo magistratuum imperantium, & iudicantium, alius ordo militum pugnantium, alius ordo artificum, & laborantium in agris colendis; ergo etiam in hierarchijs, seu sacris principatibus Angelicis ordines desumuntur ex diuersis officijs, & actibus, quos exercent. Sicut autè in principatibus civilibus ordines reducuntur ad tres, supremum optimatum, infimum, quem constituit vilis populus, & medium, quem constituit populus honorabilis, sic in hierarchijs Angelicis dantur tres ordines, supremus, medius, & infimus, vt magis explicabitur cum S. Thoma art. 6. in quo agitur de officijs, & actibus singulorum ordinum. Confirmatur: nam omnis multitudo perfecta debet habere principium, medium, & finem: ergo cum quælibet hierarchia sit multitudo perfecta, debet habere tres choros, primum, medium, & vltimum.

8. Quæritur sexto, vtrum in singulis ordinibus sint plures Angeli?

Respondeo affirmatiuè cum Sancto Thoma art. 3. Probat: primò: nam Isa. 6. dicitur: *Seraphim clamabant alter ad alterum*; ergo in ordine, seu choro Seraphim sunt plures Angeli; ergo etiam in alijs ordinibus. Probat: secundo: nam in ordine stellarum dantur, ac dari debent innumera stellæ differentes inter se, & vnaquæque habet suum officium in vniuerso, & exercet suam operationem, licet nos non possimus in particulari assignare, quod sit officium, & quæ operatio vniuscuiusque stellæ; sed Angeli vipote insensibiles minus nobis innotescunt, quam stellæ; ergo licet non possimus in particulari assignare differentias, officia, & operationes angelorum, debemus asserere in singulis ordinibus dari plures, imò innumeros Angelos?

9. Quæritur septimò, vtrum Angeli vnius ordinis sint æquales, vel inæquales?

Respondeo cum Sancto Thoma hoc art. 3. ad 1. quod sunt aliquo pacto æquales, in quantum conueniunt in eodem ordine, & gradu, sed simpliciter sunt inæquales, cum specie differant, vt cum S. Thom. q. 50. art. 4. diximus qu. 131.

10. Obijcies: supremus Angelus ordinis inferioris magis conuenit cum infimo ordinis superioris, quam cum infimo sui ordinis; ergo potius est eiusdem ordinis cum infimo ordinis superioris, quam cum infimo sui ordinis, ac proinde confunduntur ordines Angelorum.

Ref.

Respondeo cum Sancto Thoma in resp. ad 3. distinguo antecedens: supremus ordinis inferioris propinquitatem quadam naturæ magis convenit cum infimo ordinis superioris, quam cum infimo sui ordinis, concedo; magis convenit in modo cognoscendi, & in idoneitate ad similia officia, nego; & nego consequentiam. Si superficies aliqua partim sit alba, partim nigra, duæ partes constitutæ in confinio albi, & nigri magis conveniunt propinquitate sitis, quam duæ partes distantes albi, sed minus conveniunt secundum qualitatem; ergo aliquid proportionale accedit in Angelis. Confirmatur: nam in hierarchia ecclesiastica ultimus Cardinalium e. gr. propinquior est supremo ordinis immediate inferioris, quam Cardinalium primo, nec ex hoc sequitur, quod potius conveniat in ordine cum supremo ordinis inferioris, quam cum primo Cardinalium; ergo à pari.

Quæritur octavo, utrum hierarchiæ, & ordines Angelorum distinguantur secundum dona naturalia, an potius secundum dona gratiæ?

Respondeo cum Sancto Thoma art. 4. quod fundamentaliter distinguuntur secundum dona naturalia, complectiue secundum dona gratiæ. Ratio est, quia ut cum Sancto Thoma quæst. 62. artic. 6. diximus qu. 176. dona gratiæ data sunt proportionaliter ad dona naturæ; ergo Angeli distinguuntur in plures hierarchias proportionaliter per utraque dona, & fundamentaliter quidem per dona naturæ, quæ cum compleantur, & perficiantur per dona gratiæ, Angeli completiue, ac perfectiue distinguuntur per dona gratiæ. Ex opposita ratione in hominibus cum sint eiusdem naturæ, ordines Episcoporum, Sacerdotum, Diaconorum distinguuntur solum secundum dona gratiæ.

QVÆSTIO CC.

Utrum ordines Angelorum convenienter nominentur, & ordinum gradus convenienter assignentur?

S. Thom. qu. 108. art. 5. & 6.

Quæritur primo, quibus nominibus in scriptura nominentur ordines Angelorum?

Respondeo in Scriptura vocari novem nominibus. Primum est nomen Angeli, quod habetur in Scripturæ locis innumeris. Secundum est nomen Archangeli, quod habetur 1. ad Thessal. 4. *Intuba, & in voce Archangelus*. Quatuor nomina Principatum, Potestatum, Virtutum, & Dominationum habentur ad Eph. 1. per illa verba: *Supra omnem Principatum, & potestatem, & Virtutem, et Dominationem*. Septimum est nomen Throni, quod

habetur ad Coloss. 1. *Sive Throni, sive Dominationes &c.* Octavum est nomen cherubim, quod habetur Psalm. 70. *Qui sedes super Cherubim*, & sæpè alibi in Scriptura. Nonum est nomen Seraphim, quod habetur Isa. 6. *Seraphim stabant super illud*, ac pluribus alijs locis. Patres etiam tum Græci, tum Latini ordines Angelorum his nominibus recentent. Ignatius ad Trallianos dicit. *Ego intelligere possum Angelorum ordines, Archangelos, militiarumque celestium discrimina, Virtutum, Dominationumque differentias, Thronorum, Potestatumque diversitates, Principatum magnificencias, Cherubim, Seraphimque excellentias*. Alij Patres videri possunt apud Suarez lib. 1. de Angelis cap. 13. numer. 3.

2. Quæritur secundo, unde desumantur nomina singulorum ordinum?

Respondeo, quod ut Dionysius dicit cap. 7. de coelesti hierarchia, nomina singulorum ordinum proprietates eorum designant; sed ordines habent proprias perfectiones intrinsecas, & propria ministeria extrinseca: ergo nomina ordinum possunt explicari, vel in quantum designant proprias perfectiones intrinsecas, vel in quantum designant propria ministeria extrinseca singulorum ordinum. Et quidem Dionysius nomina singulorum ordinum exponit, in quantum designant eorum intrinsecas perfectiones; Gregorius autem Homil. 34. in Euang. exponit, in quantum designant eorum extrinseca ministeria, dicens: *Angeli dicuntur, qui minima nuntiant; Archangeli, qui summa: Virtutes, per quas miracula fiunt: Potestates, quibus aduersæ potestates arcentur, vel repelluntur: Principatus, qui ipsi bonis spiritibus præsunt*.

3. Quæritur tertio, quare cum omnes coelestes spiritus sint angeli, & sint virtutes, & potestates coelestes, tria hæc nomina approprientur tribus ordinibus, Angelorum, Virtutum, & Potestatum.

Respondeo aliquando nomina communia appropriari aliquibus, quibus conveniunt secundum aliquam rationem specialem; sed hoc nomen angelus significat nuntium, angeli autem ultimi ordinis, siue chori sunt nuntii immediate, & ordinarie ad homines missi, & nullam habeat excellentiam in genere nuntii; ergo non est mirum, quod nomen angeli approprietur infimo ordini angelorum, & sic nomen commune remaneat infimo ordini, quasi proprium, ut dicit Dionysius cap. 4. de coelesti hierarchia. Nomen virtutis, in quantum significat potentiam operandi, est commune omnibus ordinibus; in quantum significat excessum quemdam virilis fortitudinis, appropriatur vni ordini, seu choro, ut docet Dionysius cap. 8. de coelesti hierarchia. Nomen Potestatis etiam præsertim supra demones est commune, sed in quantum significat excessum quemdam potentie ad demones coercendos, appropriatur vni ordini, seu choro. Idem proportionaliter dic. de alijs nominibus

F f f f

nibus